

Volt Slovensko – komunálno-regionálny program

I. Pár princípov na úvod

Prečo je Volt unikátna strana – reforma fungovania štátu

Predstava strany Volt je jednoduchá: **Európa má byť silná tam, kde dnes jednotlivé štáty samy nestačia, a zároveň blízka ľuďom tam, kde o kvalite života rozhodujú mestá, regióny a miestne komunity.** Nejde teda o slepé presúvanie všetkého do Bruselu, ale o premyslené rozdelenie úloh medzi európsku, národnú a regionálnu úroveň.

Vo svete rastie tlak veľkých hráčov, ako sú USA a Čína, na technológie, bezpečnosť, obchod aj energiu. V takej situácii je pre Európu nevýhodné, keď sa v kľúčových otázkach triešti na 27 rozdielnych pravidiel, pomalých rozhodnutí a slabý spoločný hlas. **Volt preto hovorí, že zahraničná politika, obrana, ochrana vonkajších hraníc, fungovanie jednotného trhu, veľké investície do inovácií a infraštruktúry a časť hospodárskej koordinácie majú byť oveľa viac spoločné a európske.**

Zároveň sa však život ľudí neodohráva v abstraktných európskych inštitúciách, ale v konkrétnych štvrtiach, školách, nemocniciach, na dopravných uzloch a miestnych ekonomikách. Preto **Volt zdôrazňuje aj opačný pohyb: veľa riešení sa má navrhovať a vykonávať čo najbližšie k ľuďom, s ohľadom na podmienky regiónov, miest a prihraničných oblastí. Silná Európa a silné regióny si v tomto pohľade nekonkurujú, ale navzájom sa dopĺňajú.**

Čo má byť spoločné

Volt chce federalizovať najmä to, kde Európa potrebuje veľkosť, rýchlosť a jednotu. Patria sem pravidlá a kapacity pre zahraničnú politiku, obranu, demokratickú reformu EÚ, časť daňovej a hospodárskej koordinácie, digitálnu a energetickú infraštruktúru či veľké programy pre výskum a inovácie. **Logika je jasná: ak chce Európa obstáť v globálnej konkurencii, musí v strategických témach konať ako jeden politický priestor, nie ako voľné zoskupenie štátov.**

To isté platí aj pre pravidlá, ktoré majú chrániť férovosť v rámci celej Únie. Keď sú základné štandardy spoločné, firmy majú predvídateľnejšie prostredie, pracovníci lepšiu ochranu a investície sa dajú plánovať vo väčšej mierke. **Podľa Volt práve toto vytvára základ pre**

európsku konkurencieschopnosť v technológiách, priemysle, energetike aj bezpečnosti.

Čo má zostať blízko ľuďom

Volt zároveň netvrdí, že Brusel má rozhodovať o všetkom. Naopak, pri témach ako integrácia nových obyvateľov, sociálne služby, kultúra, miestna doprava, mestské plánovanie, bývanie, školské a komunitné prostredie či praktické vykonávanie verejných služieb dáva zmysel silná úloha regiónov a samospráv. Aj podpora euroregiónov ukazuje, že Volt vidí veľký potenciál v spolupráci území, ktoré zdieľajú reálne potreby naprieč hranicami.

Takýto prístup je dôležitý preto, že Košice, Bratislava, Prešovský kraj či prihraničné regióny pri Rakúsku a Maďarsku neriešia úplne rovnaké výzvy. Jednotný európsky rámec môže priniesť financie, pravidlá a strategický smer, ale miestni volení zástupcovia vedia najlepšie, ako tieto nástroje premeniť na fungujúcu dopravu, dostupnejšie služby, inovačné centrá, alebo rozvoj zanedbaných oblastí.

Ako sa to prepája v praxi

Model Voltu sa dá opísať jednoducho: Európa určuje smer, zabezpečuje silu a vytvára spoločné nástroje; regióny a mestá zabezpečujú, aby tieto nástroje fungovali v reálnom živote. Európska úroveň tak môže nastaviť ambiciózne ciele v obrane, klíme, priemysle, digitálnej infraštruktúre alebo výskume, zatiaľ čo regionálna a miestna úroveň rozhodne, kde postaviť kapacity, ako pripraviť pracovnú silu a ktoré projekty majú najväčší dosah na území.

Práve tu chce Volt využiť svoj typ politiky: rovnaká základná vízia v celej Európe, ale konkrétna realizácia cez poslancov, komunálnych predstaviteľov a regionálnych aktérov, ktorí poznajú miestne podmienky. Zvolení zástupcovia Voltu majú byť mostom medzi európskou ambíciou a miestnou praxou – nielen hlasovať za reformy zhora, ale aj budovať partnerstvá zdola, prepájať mestá, regióny, podniky, školy a občiansku spoločnosť.

Prečo na tom záleží

Pre spoločnosť to znamená dve veci naraz: viac ochrany a sily vo svete, ale aj viac schopnosti riešiť každodenný život tam, kde sa skutočne odohráva. Ak sa podarí spojiť európsku mierku s miestnou znalosťou, výsledkom môže byť konkurencieschopnejšia ekonomika, odolnejšia bezpečnosť, menšie regionálne rozdiely a viac dôvery, že politika vie doručiť konkrétne výsledky.

Budúcnosť, ktorú Volt opisuje, preto nie je len technická reforma inštitúcií. Je to príbeh Európy, ktorá sa nebojí byť politicky silnejšia, ale zároveň zostáva zakorenená v mestách, regiónoch a komunitách. Ak má mať európsky projekt dlhú budúcnosť, musí podľa tejto logiky vedieť priniesť to najlepšie z oboch svetov: globálnu silu aj lokálny rozvoj.

Mestá a obce ako komunity budúcnosti

Slovensko prechádza zásadnou premenou: klimatická kríza, starnutie populácie, technologická revolúcia a tlak na verejné financie menia spôsob, akým žijeme, pracujeme a cestujeme. Volt verí, že odpoveď nezačína v ministerských kanceláriách, ale v mestských štvrtiach, obciach a regiónoch.

Našou ambíciou je, aby slovenské mestá a obce patrili do roku 2040 medzi európsku špičku v zmysle kvality života, digitálnych služieb, klimatickej odolnosti a participácie obyvateľov.

Tento komunálno-regionálny program berie vážne vedecké scenáre a európske záväzky, ale prekladá ich do konkrétnych krokov, ktoré vedia urobiť kraje, mestá a obce – aj v situácii, keď národná politika váha alebo mešká.

II. Programové kapitoly

1. Samospráva ako prvá úroveň štátu

1.1 Jasné pravidlá a zodpovednosť

Volt presadzuje, aby mestá, obce a kraje mali jasne definované vlastné úlohy, financie a mechanizmy ochrany pred jednostrannými zásahmi centrálnej vlády. Medzinárodné skúsenosti

ukazujú, že kvalitne navrhnutá decentralizácia zvyšuje demokratickú kvalitu, efektívnosť služieb a regionálny rozvoj, ak sú jasne určené kompetencie, financie a viacúrovňové riadenie.

Chceme, aby bolo pre obyvateľa zrozumiteľné, kto za čo nesie politickú zodpovednosť – ak niečo zlyhá, nemá byť možné vyhovárať sa na iný stupeň správy.

1.2 Presun rozhodovania bližšie k ľuďom

Volt požaduje nezávislé posúdenie všetkých úloh štátu a samospráv podľa troch otázok:

- 1. Dá sa o tom rozhodnúť bližšie k ľuďom?**
- 2. Vie to obec, mesto alebo kraj urobiť kvalitnejšie?**
- 3. Je k tomu zabezpečené financovanie?**

Medzinárodné analýzy ukazujú, že decentralizácia a posilnenie lokálnej správy funguje vtedy, ak prenesené kompetencie sprevádza adekvátna fiškálna autonómia, kapacity a jasné vzťahy medzi úrovňami správy. Všetky agendy, ktoré spĺňajú tieto podmienky, majú byť presunuté na samosprávu – spolu s adekvátnymi príjmami. Cieľom je, aby sa kľúčové rozhodnutia o školstve, organizácii dopravy, sociálnych službách či plánovaní územia robili čo najbližšie k tým, ktorých sa týkajú.

2. Kraj, mesto a obec v mobile

Digitálne služby nemajú byť luxusom, ale štandardom. Pandémia urýchlila digitalizáciu štátnej správy a miestnej samosprávy a ukázala, že digitálne nástroje môžu posilniť odolnosť a inklúziu, ak sú navrhované s ohľadom na digitálnu priepasť.

2.1 Úrad bez papierov a bez fronty

Mestá a obce, kde bude Volt vo vedení, sa zaviazujú k týmto princípom:

- všetko, čo je možné, sa vybavuje online alebo na jednom mieste;
- ak musí človek dvakrát priniesť ten istý údaj, je to zlyhanie úradu, nie obyvateľa;
- úrad komunikuje v jazyku, ktorému ľudia rozumejú, nie v paragrafoch.

Tieto zásady sú v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií pre modernizáciu verejnej správy a znižovanie administratívnej záťaže. Konkrétne kroky:

- online podania pre miestne dane a poplatky;
- elektronické stavebné a povoľovacie konania s jasnými lehotami a sledovaním stavu žiadosti;
- digitálne zápisy detí do škôl a škôlok;
- online objednanie sociálnych a zdravotných služieb, ktoré spravuje samospráva.

2.2 Otvorené dáta a digitálne práva

Volt presadzuje, aby každá samospráva zverejšovala kľúčové dáta v otvorenom formáte:

- rozpočty, zmluvy, objednávky a faktúry;
- dáta o doprave, ovzduší, odpadoch, verejných priestoroch;
- výsledky hlasovaní a rozhodnutí samosprávnych orgánov.

Medzinárodné inštitúcie zdôrazňujú a prax dokazuje, že otvorené dáta a digitálna transparentnosť zvyšujú dôveru, umožňujú lepšie rozhodovanie a podporujú inovácie, ak sú spojené s ochranou súkromia a digitálnych práv. Otvorené dáta chránia verejné zdroje a zároveň vytvárajú priestor pre občianske a podnikateľské inovácie.

3. Miesto na život

3.1 Dostupné bývanie a druhá šanca

Volt presadzuje, aby obce a mestá aktívne rozvíjali obecné nájomné bývanie pre mladé rodiny, seniorov a pracujúcich s nízkymi príjmami – ako štandardnú súčasť bytovej politiky, nie výnimku.

- podporíme modely družstevného a kooperatívneho bývania po vzore Viedne a Zürichu – s kombináciou verejných pozemkov, lacnejšieho financovania a zapojenia obyvateľov do správy domov;
- pri riešení bezdomovectva podporíme prístup Housing First: najprv bývanie, potom riešenie ďalších problémov, v spolupráci s mimovládkami a odborníkmi;
- vzniknú obecné alebo regionálne centrá recyklácie, opráv a opätovného použitia (reuse centrá) – miesta, kde sa veci nevyhadzujú, ale opravujú, znovu používajú alebo materiálovo zhodnocujú;

- zrýchli a zvýši sa kvalita obnovy budov vďaka jednotným štandardom, digitálnej podpore a kontaktným miestam.

3.2 Miestna energetická revolúcia a doprava pre ľudí

Volt chce, aby sa klimatická politika neobmedzovala na konferencie, ale prejavila v konkrétnych uliciach a budovách. Mestá sú kľúčové pre dosiahnutie klimatickej neutrality, keďže zaberajú málo územia, ale nesú väčšinu spotreby energie a emisií.

Cieľ: do roku 2035 mať v každom kraji aspoň jednu mestskú časť alebo obec, ktorá má prakticky čisté nulové emisie – vďaka kombinácii efektívnych a energeticky manažovaných budov, obnoviteľných zdrojov energie a čistej mobility.

Kroky, ktoré vedú mestá a obce urobiť:

- systematická renovácia verejných budov (školy, kultúrne domy, úrady) - financované kombináciou eurofondov a garantovaných energetických služieb (GES), tak aby sa investícia splácala z ušetrenej energie – s cieľom znížiť spotrebu energie a emisie;
- samosprávy zavedú systematický energetický manažment vo všetkých verejných budovách – meranie, analýza a optimalizácia spotreby energií;
- podpora komunálnej energetiky, energetických komunít a služieb agregátora flexibility, kde sú obec, firmy a obyvatelia spoluvlastníkmi výroby energie – znížia sa tak účty domácnostiam a vytvorí sa nový stabilný príjem pre obecný rozpočet – čo je cesta odporúčaná Európskou komisiou aj energetickými think-tankmi ako nástroj na znižovanie emisií a energetickej chudoby;
- nastavenie miestnej dopravy tak, aby bolo jednoduchšie a bezpečnejšie chodiť pešo, bicyklom alebo verejnou dopravou než autom, v súlade s odporúčaniami pre zdravé a udržateľné mestá – úprava chodníkov, rozvoj cyklociest a podpora integrovaných dopravných systémov (IDS) a efektívneho objednávanie verejnej dopravy na jednej kompetenčnej úrovni riadenia.

3.3 Adaptácia na teplo a extrémny a ochrana prírody

Odolnosť miest voči extrémnemu počasiu je kľúčovou súčasťou budúcich scenárov rozvoja.

Klimatická zmena prináša častejšie vlny horúčav, suchá aj privalové zrážky, preto je nevyhnutné systematicky posilňovať adaptačné kapacity miest a obcí. Preto Volt presadzuje:

- viac stromov, tieňa a vody v uliciach – modrozelené infraštruktúry, ktoré znižujú teplotu, zachytávajú vodu a zlepšujú kvalitu života - ušetrená voda sú (aj) ušetrené peniaze;
- integrované hospodárenie s vodou – opatrenia pre zachytávanie dažďovej vody, jej opätovného využívania a systematickej modernizácie kanalizačných a odvodňovacích systémov s cieľom zvládať extrémne zrážky aj obdobia sucha;
- obnovu a rozširovanie prírodných území a zelených koridorov ako súčasť plánovania, čím sa posilňuje biodiverzita aj klimatická odolnosť územia;
- plánovanie územia tak, aby nová výstavba nezvyšovala riziko záplav či prehrievania – napr. zavedením dane z nepriepustných povrchov;
- efektívne a udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom kompostovania a recyklácie biologicky rozložiteľného odpadu, čím sa znižuje environmentálna záťaž.

Tieto prístupy zodpovedajú odporúčaniam medzinárodných inštitúcií pre klimatickú adaptáciu.

4. Lokálna ekonomika 2.0

4.1 Od lacnej práce k talentu a službám

Volt chce, aby sa regióny prestali spoliehať len na lacnú pracovnú silu a montážne haly. Medzinárodné inštitúcie upozorňujú, že udržateľný rast v malých otvorených ekonomikách musí stáť na produktivite, inováciách a ľudskom kapitáli, nie na podliezaní konkurencie nižšími daňami či mzdami.

Samosprávy budú:

- vytvárať priestory pre firmy s vyššou pridanou hodnotou – výskum, digitálne služby, kreatívne odvetvia, zelené technológie;
- aktívne pomáhať miestnym podnikateľom pri vybavovaní povolení, grantov a vstupu do európskych programov, prenajímať voľné priestory, financovať inkubátory;
- využívať inovatívne a zelené verejné obstarávanie na podporu lokálnej ekonomiky v súlade s právom EÚ a odporúčaniami o inovačnom verejnom obstarávaní.

4.2 Regionálne inovačné tímy

Vzniknú regionálne inovačné tímy, ktoré budú spájať samosprávy, školy, univerzity, firmy a občianske iniciatívy:

- pomôžu mestám a obciam testovať nové služby – napr. využitie umelej inteligencie v administratíve, doprave, energetike či sociálnej oblasti prostredníctvom regulačných sandboxov (izolované priestory pre testovanie služieb bez nutnosti plniť všetky byrokratické a právne predpisy);
 - budú pripravovať projekty pre európske fondy a partnerstvá s mestami v iných krajinách (EÚ mise „100 klimaticky neutrálnych miest do 2030“, Bologna, Amsterdam, Kodaň a ďalšie príklady dobrej praxe);
 - budú fungovať ako vlastné výskumné centrá pre kraj alebo väčšie mesto.
-

5. Zdravie a starostlivosť

Zdravie a kvalitná starostlivosť nie sú len témou „veľkého“ zdravotníctva, ale aj lokálnej ekonomiky, pracovných miest a kvality života v obciach a mestách. Volt chce, aby boli samosprávy dostatočne financované a stali sa aktívnymi hráčmi v ochrane zdravia, starostlivosti o zraniteľných a budovaní inkluzívnych komunít, kde sa každý cíti doma – bez ohľadu na vek, pôvod či sociálne postavenie.

5.1 Zdravie blízko domova

- Samospráva zriadi jedno kontaktné miesto (komunitný dispečing), ktoré pomáha ľuďom zorientovať sa v sociálnych a zdravotných službách a koordinuje pomoc medzi domácou ošetrovateľskou službou (ADOS), opatrovaním, lekármi, sociálnymi pracovníkmi a školami.
- Domáca starostlivosť namiesto nemocnice, keď to ide - obce a kraje podporia rozvoj ADOS a komunitných sestier, aby seniori a ľudia so zhoršeným zdravím mohli čo najdlhšie zostať doma, nie v inštitúcii.
- Pri potrebnej pobytovej starostlivosti preferujeme menšie komunitné domy s individuálnym prístupom pred veľkými anonymnými inštitúciami - takýto model šetrí nemocnice od zbytočných hospitalizácií, vytvára pracovné miesta v regiónoch a zlepšuje spokojnosť, kvalitu života, ako aj účinnosť liečby ľudí, ktorí ostávajú vo svojom prostredí.

5.2 Zdravé školy a mladí ľudia

- Školský zdravotník ako prvá línia prevencie – v spolupráci samospráv budeme zavádzať sieť školských zdravotníkov, ktorí sledujú zdravotný stav žiakov, pomáhajú pri prevencii, spolupracujú so psychológmi a sociálnymi pracovníkmi.
 - V menších obciach budú môcť školy a rodiny využívať telemedicínu – konzultácie s lekárom či psychológom na diaľku, čo šetrí čas, peniaze a pomáha včas zachytiť problém.
 - V spolupráci s občianskym sektorom šíriť osvetu ohľadom technologických závislostí, kyberšikany a iných nástrahách digitálneho veku.
-

6. Vzdelanie, talent a životné príležitosti doma

6.1 Školy ako centrá komunity

Volt chce, aby každé dieťa, ale aj dospelý človek, mal v rozumnej vzdialenosti kvalitnú školu a priestor pre rozvoj. Investície do vzdelávania a zručností majú jednu z najvyšších návratností zo všetkých verejných investícií. Školy posilnia sociálnu súdržnosť, aktívne občianstvo a schopnosť ľudí prispôbovať sa technologickým a spoločenským zmenám – bez ohľadu na vek, pôvod či dosiahnuté vzdelanie.

Samosprávy budú:

- investovať do modernizácie škôl a škôlok – triedy, laboratória, digitálne vybavenie, bezpečné ihriská;
- podporovať učiteľov – bývaním (preferenčným poskytovaním sociálneho bývania), platom, ďalším vzdelávaním, znížením administratívy a možnosťou profesionálne rásť (výmenné programy a hosťovanie učiteľov);
- rozvíjať školy ako komunitné centrá – sprístupnením kurzov a krúžkov (jazykové, digitálne zručnosti, občianske vzdelávanie, finančná gramotnosť), priestoru pre rozvoj remesiel, tvorbu umenia a kultúry a športovanie – priamo v mestách a obciach.

6.2 Zastavenie „vývozu mladých“

Volt presadzuje, aby regióny prestali byť len prestupnou stanicou na ceste do hlavného mesta a zahraničia. Migráciu nevnímame iba ako „odliv mozgov“, ale aj ako šancu na návrat ľudí a návrat skúseností, ktoré môžu naštartovať nové projekty doma.

- mestá a kraje budú aktívne komunikovať so svojou diasporou (online mentoring, letné školy, návratové programy), v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií o využití diaspory pre rozvoj;
 - budú priťahovať chýbajúcich odborníkov (zdravotníci, učitelia, IT špecialisti, odborníci na zelené technológie) cez kombináciu kvalitnej práce, bývania a verejných služieb;
 - podporíme aj krátkodobé návratové misie profesionálov žijúcich v zahraničí – návrat, resp. transfer skúseností – pre rozvoj slovenského školstva, zdravotníctva, sociálnych služieb a inovácií.
-

7. Radikálna transparentnosť a živá demokracia

7.1 Viac ako len formálne voľby

Volt verí, že demokracia musí fungovať každý deň, nie len raz za štyri roky. Chceme rozšíriť účasť občanov na tvorbe politík prostredníctvom predvídateľných, inkluzívnych a deliberatívnych procesov, aby sa posilnila dôvera a odolnosť demokracie.

Samosprávy, kde bude Volt vo vedení, sa zaviazujú k:

- úplnej transparentnosti všetkých zmlúv, objednávok a faktúr v podobe, s ktorou vie pracovať laik aj dátový analytik;
- zverejňovaniu všetkých hlasovaní poslancov a starostov;
- povinným verejným konzultáciám pri zásadných projektoch (napríklad dopravné stavby, veľké investície, zmeny územných plánov).

7.2 Participatívne rozpočty a občianske panely

Výskum a prax z miest ako Porto Alegre, Paríž či Varšava potvrdzujú, že participatívne rozpočty zvyšujú dôveru, kvalitu rozhodnutí a schopnosť adresovať potreby rôznych skupín obyvateľov.

- minimálne 5–10% investičného rozpočtu bude rozdeľovaných formou participatívneho rozpočtu – obyvatelia navrhujú a hlasujú o projektoch v ich okolí;
- popri existujúcom pravidle asignácie “2% z daní” bude daňovým poplatníkom umožnené alokovať 3% na podporu vybraných verejných projektov obce či kraja;

- pri veľkých rozhodnutiach budú mestá a kraje využívať občianske panely alebo zhromaždenia, v ktorých náhodne vybraní obyvatelia študujú podklady a vydávajú odporúčania pre volených zástupcov, v súlade s odporúčaniami JRC a Európskej komisie pre deliberatívnu participáciu.

7.3 Informovaná spoločnosť

Volt chce, aby mestá a obce boli prvou líniou obrany proti dezinformáciám a polarizácii:

- programy mediálnej a digitálnej gramotnosti v školách, komunitách a kluboch seniorov s dôrazom na empatiu, hľadanie spoločných riešení a rozpoznávanie manipulácie;
- partnerstvá s lokálnymi médiami, fact-checkermi a občianskymi iniciatívami;
- proaktívna komunikácia samospráv – jasné vysvetľovanie rozhodnutí, otvorené diskusné formáty, online konzultácie.

III. O programe

Čo robí tento program jedinečným – kompetentný prístup

Volt Slovensko je pevnou súčasťou celoeurópskeho projektu Volt Europa: starost/ka alebo poslanec/poslankyňa Voltu na Slovensku budú presadzovať to isté, čo Volt požaduje v Európskom parlamente, národných parlamentoch a komunále v iných krajinách, kde sme aktívni. Náš program je priamo prepojený s paneurópskou stratégiou “Shine 29 - Think European & Act Local”, ktorú premieta do konkrétnych úloh pre kraje, mestá a obce – od digitalizácie úradov a otvorených dát až po lokálnu energetiku, kvalitné školy či živú demokraciu na miestnej úrovni.

Volt vníma väčšinu problémov, s ktorými je naša spoločnosť konfrontovaná ako problémy, ktoré sú riešiteľné. Vediať, že nie všetky riešenia sú rovnako prospešné a vhodné, Volt sa usiluje objaviť a uviesť do praxe riešenia, ktoré:

- Nie sú v rozpore s trvalou udržateľnosťou rozmanitosti života, základnými ľudskými právami a hodnotami, spravodlivosťou, dôstojnosťou a vládou zákona, pred ktorým sú si všetci rovní;
- preukázateľne fungujú v iných štátoch, krajoch, mestách a obciach;

- sú podložené, resp. priamo odvoditeľné z existujúcich dát (tzv. evidence-based policies);
- sú výsledkami poctivej práce expertov a overených metodík a modelov.

V prípade využitia expertízy a kapacity umelej inteligencie, Volt preferuje lokálne systémy, ktorých využitie nevedie k strate, ale k posilneniu digitálnej suverenity Európy.

Tento program sa opiera o robustnú medzinárodnú literatúru a prax:

- OECD „Making Decentralisation Work“ a súvisiace štúdie o viacúrovňovom riadení, kompetenciách a financovaní samospráv;
- World Cities Report 2022 a správy UN-Habitat o budúcnosti miest, odolnosti a potrebe posilniť mestské správy;
- iniciatívy Európskej komisie a JRC (misia „100 klimaticky neutrálnych a inteligentných miest“, odporúčania k deliberatívnej participácii a spoluspráve);
- OECD a UNDP analýzy o decentralizácii, medziobecnej spolupráci a inovatívnych formách miestnej správy;
- skúsenosti miest a regiónov zapojených do Covenant of Mayors, Cities Mission, NetZeroCities, Charter Cities a podobných programov, kde mestá fungujú ako experimentálne a inovačné centrá.

Čo nás robí unikátnymi je prístup:

- Volt spája tieto fakty s európskou a globálnou perspektívou – viac Európy, viac digitálnych práv, viac otvorených dát, viac experimentovania;
- komunálno-regionálny program je navrhnutý tak, aby bol odvážny, ale stále realizovateľný v rámci kompetencií krajov, miest a obcí;
- mestá a obce sa stávajú laboratóriami budúcnosti – miestom, kde si vyskúšame riešenia, ktoré neskôr môže prebrať celý štát aj Európa.

Takto chápe Volt Slovensko komunálnu a regionálnu politiku: nie ako manažovanie status quo, ale ako odvážny experiment v prospech ľudí, ktorí tu žijú teraz – a tých, ktorí prídu po nás.

IV. O Volte

Volt je prvé a jediné celoeurópske hnutie

Volt je celoeurópske politické hnutie pôsobiace vo viac ako 30 krajinách, ktoré vzniklo ako reakcia na rastúce rozdelenie Európy po brexite. Presadzuje užšiu európsku spoluprácu, modernizáciu verejnej správy, politiku založenú na dátach a osvedčených riešeniach z iných krajín, ochranu demokracie, podporu ľudských práv, vzdelávania a udržateľného rozvoja. Volt sa profiluje ako stredová až liberálna proeurópska sila, ktorá verí, že mnohé výzvy dnešnej doby – od ekonomiky a bezpečnosti po klimatické zmeny – je možné efektívne riešiť len spoločným európskym postupom.

Ako sa našu víziu darí presadzovať inde

Volt už dnes nie je len myšlienka, ale reálna politická sila **s viac ako 30-tisíc členmi vo viac než 30 krajinách a stovkami zvolených zástupcov** na komunálnej, regionálnej, národnej aj európskej úrovni.

V eurovoľbách 2019 získal Volt prvého poslanca v Európskom parlamente, a v roku 2024 už pan-európska kandidátka Voltu s jednotným programom získala 1,4 milióna hlasov a päť mandátov. Títo poslanci presadzujú silnejšiu, demokratickejšiu a klimaticky zodpovednú EÚ: reformu európskych inštitúcií, prísnejšiu ochranu právneho štátu, odvážnejšie klimatické ciele a spoločné riešenia v oblasti migrácie a bezpečnosti.

Na národnej úrovni je Volt zastúpený v holandskom parlamente a na lokálnej a regionálnej úrovni má zvolených zástupcov aj v ďalších krajinách – napr. Belgicko, Cyprus, Nemecko, Grécko, Taliansko, Holandsko, Portugalsko a Rumunsko – pričom všade presadzuje jednotný prístup: spája európske riešenia s národnými a lokálnymi potrebami.

Holandskí poslanci Voltu pracujú na reformách demokracie a volebného systému, na ochrane digitálnych práv a súkromia či na zákonoch, ktoré urýchľujú prechod na obnoviteľné zdroje a podporujú energetické komunity – témy, ktoré sa v našom programe objavujú na regionálnej a komunálnej úrovni.

Silnú stopu má Volt najmä v mestách a regiónoch. V **Holandsku** získal mandáty v mestských zastupiteľstvách napríklad v Utrechte, Eindhovene, Amsterdame či Rotterdame, kde Volt

presadzuje udržateľnú dopravu, dostupné nájomné bývanie, digitalizáciu úradov a väčšie zapojenie obyvateľov do rozhodovania. V **nemeckých** mestách, ako sú Münster alebo Norimberg, sa Volt sústreďuje na projekty, ktoré sú veľmi blízke nášmu slovenskému programu: úrad bez papierov, otvorené dáta, zelené a klimaticky odolné štvrte, rozvoj cyklodopravy a verejnej dopravy či vytváranie zón, kde je príjemné žiť, pracovať aj tráviť voľný čas.

V **Norimbergu** sa Volt napríklad zasadil o to, aby sa plánovaná rýchlostná komunikácia nebetónovala ďalej, ale aby sa územie využilo na nové mestské štvrte s bývaním, zeleňou, kvalitnými verejnými priestormi a dobrou verejnou dopravou. V **Münsteri** zase tlačia na rozvoj obnoviteľnej energie a energetickej efektívnosti budov, podporu cyklodopravy a koncept „15-minútového mesta“, kde človek vybaví väčšinu vecí pešo alebo na bicykli, a zároveň zavádzajú moderné formy participácie obyvateľov.

Z týchto skúseností čerpá aj Volt Slovensko. Vďaka celoeurópskej sieti vieme priniesť na Slovensko konkrétne riešenia, ktoré už fungujú inde – ako nastaviť participatívny rozpočet, ako zakladať energetické komunity, ako zmeniť „papierový“ úrad na digitálny a užívateľsky prívetivý, alebo ako pripraviť mestá na horúčavy a extrémne počasie. Heslo „Think European & Act Local“ tak pre nás znamená, že nielen zdieľame spoločné európske hodnoty a ciele, ale aj si navzájom požičiavame dobré nápady – a skúšame ich v našich mestách a obciach tak, aby ľudia na Slovensku pocítili výhody európskej spolupráce priamo vo svojom každodennom živote.

Ako ďalej, ak ste sa dočítali až sem:

Viac informácií nájdete na <https://voltslovensko.org/> a <https://volteuropa.org/>

Sme tu pre vás na info@voltslovakia.org alebo na vašich obľúbených sociálnych sieťach.

Budeme vďační za pokračovanie dialógu a prípadnú podporu.

[Tím Volt Slovensko](#)